

Başvuru Numarası : 2021/639
Toplantı Tarihi/Sayısı : 4.1.2022/167
Karar Numarası : 2022/10
Başvuran : ...
Başvuran Vekili : --
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : ... Bakanlığı
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın atamasının 3 ay geç yapılması, iş yerinde kullanımına tahsis edilen bilgisayarın diğer çalışanların bilgisayarından eski olması, çalıştığı ...de sunulan yemeklerin kalitesiz olması, özel sektördeki hizmetlerinin kamu hizmetindeki maaşına esas değerlendirmede nazara alınmaması ve 3600 ek gösterge verilmemesi nedeniyle ayrımcılığa uğradığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, Kurumumuza yapmış olduğu başka bir başvuruya ilişkin muhatap tarafın yazılı görüşüne karşı cevabını sunarken yazılı görüşünün ekinde farklı iddia ve taleplerini öne sürdüğü 16.06.2021 tarihli işbu başvuruyu yapmıştır.

3. Başvuruda yer alan iddialar şu şekildedir:

a. Başvuran ilk olarak, 2010 yılında ... Bakanlığı tarafından düzenlenen engelli memur sınavını kazandığını, 2008 yılında memurluğuna son verildiği için Devlet Personel Başkanlığına görüş sorulduğunu, atamasının 3 ay geç yapıldığını, aynı dönemde sınava giren adayların Mart 2011 tarihinde; kendisinin ise Haziran 2011 tarihinde göreve başlatıldığını iddia etmekte, bu üç aylık dönemde alamadığı ücretlerinin bitcoin/dolar paritesi üzerinden hesaplanarak kendisine ödenmesini ve ilgililer hakkında idari yaptırım kararı uygulanmasını talep etmektedir.

b. Bakanlık bünyesinde çalıştığı ...de işi dolayısıyla kullandığı bilgisayarının yetersiz olduğunu; ...de çalışan doktorlar, yöneticiler ve diğer personelden daha yavaş bir bilgisayar verildiğini, bunun ayrımcılık teşkil ettiğini iddia etmekte ve ilgililer hakkında idari yaptırım kararı uygulanmasını talep etmektedir.

c. Başvuran yukarıdaki iddia ve taleplerinin yanı sıra, ... Bakanlığına bağlı olarak çalıştığı ...de personele verilen yemeğin kalitesiz olduğunu, kalite düşüklüğünün ayrımcılığa neden olduğunu,

d. Özel sektördeki çalışmalarının kamu hizmetinde maaşa esas değerlendirmede dikkate alınmadığını, bu nedenle uğradığı zararın geriye dönük 5 yıl üzerinden bitcoin olarak hesaplanarak ödenmesi gerektiğini, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına yaptığı başvurusuna ise taleplerinin anlaşılmadığı cevabının verildiğini, kamuda 5 hizmet yılını tamamlayan her memura 3600 ek gösterge hakkının sağlanması gerektiğini iddia etmekte ve bu konulardaki mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir: "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.*"

5. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Eşitlik ilkesi ve Ayrımcılık Yasağı" kenar başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir: "*(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (...) (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.*"

6. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde: "*ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

7. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesi ise: "*(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.*" hükmünü haizdir.

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön İncelemenin Yapılması" başlıklı 48'inci maddesine göre: "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir. (2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenebilirlik koşulları her başvurucu yönünden ayrı ele alınır.*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön inceleme üzerine verilecek kararlar" başlıklı 49'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasına göre: "*(6) Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir.*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre: "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları*

taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir Tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelere göre herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden eşit bir şekilde yararlanma; ayrımcılığın her türüne, şiddet ve taciz uygulamalarına karşı korunma hakkına sahiptir. Bu bağlamda Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 26'ncı maddesi: *“Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayırım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan, yasalar her türlü ayırımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi, her bağlamda ayrımcılığa karşı eşit ve etkili korumayı temin edecektir.”* hükmü ile ayrımcılığı açıkça yasaklamıştır.

13. Başvuran, atamasının geç yapıldığını, gecikme nedeniyle alamadığı 3 aylık maaşının bitcoin/dolar paritesi üzerinden hesaplanarak kendisine ödenmesi gerektiğini, çalıştığı iş yerinde diğer personelin kullandığı bilgisayardan daha yavaş bir bilgisayarın kendisine tahsis edildiğini, ... personeli için verilen öğle yemeğinin kalitesinin düşük olduğunu, özel sektördeki çalışmalarının kamu hizmetinde maaşa esas değerlendirmede dikkate alınmadığını, bu nedenle uğradığı zararın geriye dönük 5 yıl üzerinden bitcoin olarak hesaplanarak ödenmesi gerektiğini, kamuda 5 hizmet yılını tamamlayan her memura 3600 ek gösterge hakkı sağlanması gerektiğini iddia etmekte ve mağduriyetlerinin giderilerek ilgililer hakkında idari yaptırım kararı uygulanmasını talep etmektedir.

14. 6701 sayılı Kanun, Kurumun ayrımcılık yasağı ile ilgili sahip olduğu görev ve yetkilerin kapsamını düzenlemektedir. Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında, Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller, sayma suretiyle (numerus clausus) belirlenmiş olup bunların dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller Kanun kapsamı dışında kalmaktadır. Başvuranın yukarıda belirtilen iddia ve taleplerini içeren başvurusunun, 6701 sayılı Kanun'da sınırlı sayıda sayılan temellerle ilişkilendirilemediği, Mezkur Kanun'un 9'uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar olarak belirtilen ayrımcılık yasağı kapsamındaki başvurulardan olmadığı ve başvurunun Kurumun görev alanına girmeyen yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin talepler de içerdiği anlaşılmaktadır. Bu durum karşısında başvuranın iddia ve taleplerinin Kanun kapsamında belirlenen inceleme ve araştırma konularına ilişkin olmadığı, dolayısıyla başvurunun Kurumumuzun görev alanına girmediği değerlendirilmektedir.

15. Mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesinin ikinci fıkrasında “Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” hükmü bulunmaktadır.

16. Bu çerçevede başvuru dosyası ve ekleri yukarıda anılan mevzuat ile birlikte değerlendirildiğinde Kurumun görev alanına girmeyen başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

04.01.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.